

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/54/2012
Identifikačné číslo spisu:	5111243083
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5111243083.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky J. Q. bývajúcej v U., proti odporcom 1/ Okresné stavebné bytové družstvo Žilina, so sídlom Tulská 33, Žilina, IČO: 00176265, 2/ K. J. bývajúcemu v U., 3/ N. J. bývajúcemu v U., 4/ Z. K., bývajúcemu v U., 5/ N. N., bývajúcemu v U., o vydanie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 25C 289/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Žilina z 29. februára 2012 č.k. 25C 289/2011-55 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 24. apríla 2012 sp.zn. 9 Co 120/2012 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 24. apríla 2012 sp.zn. 9Co 120/2012 a uznesenie Okresného súdu Žilina z 29. februára 2012 č.k. 25C 289/2011- 55 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina uznesením z 29. februára 2012 č.k. 25C 289/2011-55 zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa navrhovateľka domáhala, aby súd určil, že vlastníci bytov neschvaľujú umiestnenie antén na streche bytového domu 038, XX BJ Lichardova XXXX/XX- XX Žilina.. Okresný súd poukázal na § 74 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 písm. e/, f / O.s.p. Ďalej poukázal na § 14 ods. 4 veta prvá zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Z uvedeného mal za preukázané, že navrhovateľka sa predmetným návrhom na nariadenie predbežného opatrenia nedomáhala ochrany svojho práva (aby boli dočasne upravené pomery účastníkov), ale petítom takto formulovaným sa domáha rozhodnutia vo veci samej. Vzhľadom na charakter rozhodnutia vo forme predbežného opatrenia, ktoré rozhodnutie má dočasný charakter, nebolo možné vyhovieť návrhu a navrhovateľke poskytnúť ochranu jej právu vo forme predbežného opatrenia.

Krajský súd v Žiline uznesením z 24. apríla 2012 sp.zn. 9 Co 120/2012 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na zákonné lehoty, v ktorých musí súd rozhodovať o návrhoch na predbežné opatrenie. Uviedol, že súd nemohol bez ďalšieho návrh navrhovateľky posúdiť ani v zmysle § 41 ods. 2 O.s.p. inak, ako ho v návrhu označila, nakoľko návrh na začatie konania so

sebou nesie úplne odlišné procesnoprávne následky, ako podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Navrhovateľke vytkol, že sa pri podaní návrhu na začatie konania mala oboznámiť s príslušnou právnou úpravou, resp. požiadať o pomoc pri spisovaní návrhu advokáta, resp. Centrum právnej pomoci. Uzavrel, že súd si nemôže len na základe skutočností, že navrhovateľka sa návrhom na nariadenie predbežného opatrenia domáhala určenia, či tu právo je alebo nie je, ustáliť, že sa jedná o určovaciu žalobu a v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. skúmať prioritne naliehavý právny záujem na podaní takejto žaloby, nakoľko v prípade nariadenia predbežného opatrenia sa takáto okolnosť neskúma ani nevyžaduje. Ani tým, že sa navrhovateľka domáhala nariadením predbežného opatrenia určiť existenciu obsahovo rovnakého práva, ako by sa eventuálne mohla domáhať návrhom vo veci samej, nie je dostatočným podkladom pre to, aby súd jej žalobu napriek označeniu posúdil ako žalobu vo veci samej.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu navrhovateľky napadol mimoriadnym dovolaním uznesenia súdov oboch nižších stupňov a žiadal ich zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Označenými uzneseniami bol podľa jeho názoru porušený zákon, nakoľko súdy zaťažili konanie vadou, s poukazom na § 243f ods. 1 písm. a v spojení s § 237 písm. f / O.s.p. Uviedol, že navrhovateľka sa návrhom zo dňa 29. decembra 2011 domáhala vydania predbežného opatrenia. Okresný súd ju uznesením z 30. decembra 2011 č.k. 25C 289/2011-23 vyzval na odstránenie väd návrhu na vydanie predbežného opatrenia, pričom jednou z vytýkaných väd bol nekonkrétny petit návrhu. Z doplnenia návrhu z 11. januára 2012 je zrejmé, že petit navrhovateľka spresnila, pričom však výslovne uviedla, že sa domáha, aby súd vydal vo veci rozsudok, ktorým by určil, že vlastníci bytov neschvaľujú umiestnenie antén na streche bytového domu 038, XX B.J. Lichardova XXXX/XX-XX, Žilina. Práve petit návrhu určuje súdu hranice toho, o čom a ako má rozhodnúť. S uvedenou zmenou návrhu, doplneného na základe výzvy okresného súdu, sa už okresný súd nevysporiadal a v ďalšej výzve z 13. januára 2012 a i v ďalšom priebehu odstraňovania väd návrhu opakovane vychádzal z predpokladu, že sa navrhovateľka domáha vydania predbežného opatrenia podľa § 74 ods. 1 O.s.p. Dokonca v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktorým okresný súd zamietol „Návrh na vydanie predbežného opatrenia“ uviedol, že navrhovateľka sa domáhala rozhodnutia vo veci samej (strana 5 ods. 1 rozsudku). Sama navrhovateľka i v odvolaní poukázala na to, že sa vydania predbežného opatrenia nedomáhala, avšak s týmto odvolacím dôvodom sa v rámci odvolacieho konania nevysporiadal ani odvolací súd, ktorý sa zaoberal najmä tým, prečo nie je možné považovať jej návrh za návrh na začatie konania. Jeho závery sú však nesprávne a nemajú oporu v písomných podaniach navrhovateľky zadokumentovaných v súdnom spise. Okresný súd v danej veci nezistil také nedostatky podania navrhovateľky, ktoré by bránili jeho prejednávaniu, avšak vychádzal z nesprávneho záveru o tom, že sa navrhovateľka domáha vydania predbežného opatrenia a nie rozhodnutia vo veci samej. Súd prvého stupňa však z doplnenia návrhu nemohol uzavrieť, že nejde o návrh na začatie konania, nakoľko táto okolnosť bola minimálne sporná, a preto mal odstrániť prekážku postupu konania a mal navrhovateľku vyzvať, aby upresnila, či ide o návrh na nariadenie predbežného opatrenia, alebo návrh vo veci samej. Jeho záver o tom, že navrhovateľka sa domáha vydania predbežného opatrenia, bol predčasný a napriek tomu, že na to poukázala aj v podanom odvolaní, sa tým nezaoberal ani odvolací súd, ktorý nesprávne rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (vychádzajúc z toho, že navrhovateľka sa domáhala vydania predbežného opatrenia). Z tohto dôvodu tak okresný súd, ako aj krajský súd, odopreli navrhovateľke právo na poskytnutie súdnej ochrany a svojím postupom jej odňali možnosť konať pred súdom.

Navrhovateľka sa vo svojom vyjadrení stotožnila s obsahom mimoriadneho dovolania.

Odporcovia vyjadrenie nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenia súdov treba zrušiť.

Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dôvody, ktoré môže generálny prokurátor úspešne uplatniť v procesne prípustnom mimoriadnom dovolaní. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

V preskúmvanej veci mimoriadny dovolateľ výslovne uviedol, že konanie je zaťažené vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá spočívala v tom, že navrhovateľke bol odňatý prístup k súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie dôvody neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ, a to i mimoriadny dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd sa preto predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie v tejto právnej veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Najvyšší súd dospel k záveru, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O vadu tejto povahy ide v prípade nesprávneho postupu súdu v občianskom súdnom konaní, ktorý porušuje ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a má za následok znemožnenie realizácie (uplatnenia) procesných oprávnení účastníka, ktoré sú mu v súdnom konaní priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil materiálne poňatie právneho štátu, v rámci ktorého sa pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov vychádza zo zmyslu a účelu príslušnej právnej úpravy a dbá sa o to, aby prijaté riešenie bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07). Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.

V zmysle § 41 ods. 1 O.s.p. účastníci môžu robiť svoje úkony akoukoľvek formou, pokiaľ zákon pre niektoré úkony nepredpisuje určitú formu.

V zmysle § 41 ods. 2 O.s.p. každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Toto ustanovenie je dôležitým interpretačným pravidlom, ktorého zmyslom je vykonať posúdenie podania tak, aby jeho výklad zodpovedal skutočnej vôli osoby, ktorá úkon robí. To však predpokladá, že podanie je dostatočne určité a zrozumiteľné. A to do takej miery, že je možné urobiť záver o tom, čo účastník podaním skutočne sledoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k zhodnému záveru s mimoriadnym dovolateľom, že okresný

súd správne vyzval navrhovateľku uznesením z 30. decembra 2011 č.k. 25 C 289/2011-23, aby odstránila vady svojho podania, najmä petitu, čo navrhovateľka urobila a v podaní z 11. januára 2012 okrem spresnenia okruhu odporcov, v petite uviedla, že žiada vydať rozsudok v znení: „súd určuje, že vlastníci bytov neschvaľujú umiestnenie antén na streche bytového domu 038, XX B.J. Lichardova XXXX/XX-XX Žilina“. Následne po ďalších výzvach zo strany súdu a podaniach navrhovateľky, ktorá na tieto výzvy reagovala, okresný súd návrh, ako uviedol vo výrokovej časti uznesenia, na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

V tomto smere dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vo veci Airey c/a Írsko, 1979, č. 32, § 24 vyvodil, že je povinnosťou štátu zabezpečiť praktický a účinný prístup na súd a to, že tento prístup musí byť neformálny a skutočný, podobný záver vyplýva aj z rozhodnutia vo veci Golder c/a Spojené kráľovstvo, 1975č. 18, § 36. Uvedený prístup by sa mal premietnuť v praktickej realizácii súdu pri aplikácii § 43 O.s.p., t.j. pri odstraňovaní väd podania. V konaní okresného súdu sa však premietol len v tej rovine, že i keď navrhovateľka odstraňovala vytýkané nedostatky podania, okresný súd zotrval napriek zrejмым skutočnostiam na tom, že žiada vydať predbežné opatrenie.

Krajský súd po podaní odvolania zo strany navrhovateľky, v ktorom opätovne uviedla, že bolo nesprávne vyhodnotené jej podanie, ktoré síce prvotne označila ako vydanie predbežného opatrenia, keďže nie je znála práva, avšak žiada rozhodnúť vo veci samej, sa touto námietkou zaoberal len z hľadiska procesného významu predbežného opatrenia a lehôt (v odôvodnení svojho uznesenia odvolací súd uviedol takmer celé znenie zákonnej procesnej úpravy, týkajúcej sa predbežných opatrení). Nesprávne však vyhodnotil obsah ustanovenia § 41 ods. 2 O.s.p., na ktoré ustanovenie upozornila i navrhovateľka vo svojom odvolaní a nesprávne procesne postupoval, keď zotrval na tom, že navrhovateľka, napriek zjavne inému procesnému úkonu, žiada vydať predbežné opatrenie. K náprave negatívnych dopadov procesných nesprávností súdu prvého stupňa v odvolacom konaní preto nedošlo - odvolací súd vec napadnuté prvostupňové uznesenie potvrdil ako vecne správne ako uviedol podľa § 219 O.s.p.

Taký nesprávny procesný postup oboch súdov nižších stupňov zaťažil ich konanie vadou, ktorá viedla k tomu, že navrhovateľke bol odopretý prístup súdu a tým aj k spravodlivosti, keď sa súdy jej podaním zaoberali ako návrhom na predbežné opatrenie, a ako taký ho pre nesplnenie procesných podmienok zamietli, hoci sa opakovane domáhala rozhodnutia vo veci samej a so súdom na odstránení väd podania komunikovala. Vo svojom podanom odvolaní jednoznačne uviedla, že nežiada o vydanie predbežného opatrenia, ale svoje podanie považuje za návrh vo veci samej.

Vzhľadom na to, že v konaní oboch súdov nižšieho stupňa došlo k vade konania (§ § 237 písm. f/ O.s.p., 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p.), ktorá je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutia súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutia vydané v takýchto konaniach nemôžu byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenia oboch súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.)

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.